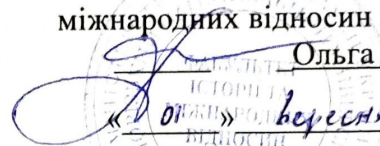

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії та
міжнародних відносин ЗНУ

Ольга МАКЛЮК

«07 вересня» 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Право
спеціальності D8 «Право»
галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»

освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність
спеціальності K9 «Правоохоронна діяльність»
галузі знань K «Безпека та оборона»

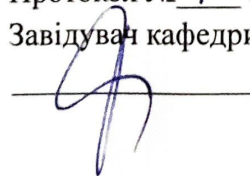
ВИКЛАДАЧІ: Петрова К.А., к.і.н., старший викладач кафедри новітньої історії України,
Шмідт Є.І., асистент кафедри новітньої історії України

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри новітньої
історії України

Протокол № 1 від "26" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри новітньої історії України

Федір ТУРЧЕНКО

Зв'язок з викладачем: Петрова Катерина Анатоліївна

E-mail: petrowa_katerina@ukr.net

СЕЗН ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11037>

Телефон: (061) 228-76-31

Інші засоби зв'язку: Telegram – @Katerina_pka

Кафедра: Кафедра новітньої історії України, 5 корпус, ауд. 323.

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є :підготувати майбутніх фахівців до самостійного аналізу актуальних проблем історії України, сформувати у студентів чітке розуміння геополітичних інтересів на національних особливостей України.

Завдання:

- ознайомитися з історичними процесами в Україні у загальноєвропейському контексті;
- вивчити процес політичного, культурного та соціально-економічного розвитку українського народу;
- проаналізувати етапи та умови формування української народності і нації;
- розглянути актуальні, гострі та дискусійні проблеми національної історії;
- оцінити наявні в громадській думці, ЗМІ та літературі фальсифікації, історичні міфи та стереотипи;
- висвітлити основні етапи національно-визвольної боротьби українського народу у ХХ ст.
- визначити історичне значення здобуття Україною незалежності;
- окреслити зовнішньополітичні орієнтири України у сучасному світі;
- здійснити аналіз причин початку російсько-української війни 2014 р. та розкрити перебіг й основні події повномасштабного вторгнення 2022 р

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Історія України» формує підґрунтя для вивчення дисциплін «Історія держави і права України та зарубіжних країн».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Семінарські заняття	30 год.	год.
Самостійна робота		год.
Консультації	Згідно з розкладом: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/history/navchal_nij_protse_s	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9088	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Робота з історичними джерелами..
ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
СК2. Здатність аналізувати	Робота під час	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення

ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему	лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	презентацій у PowerPoint.
СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint, аналіз історичних джерел.
РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	Робота під час лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint.
РН 20. Виокремлювати і	Робота під час	Вирішення аналітичних завдань,

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

аналізувати значущі факти і обґрунтовані висновки.	юридично і правові	лекційних занять; робота у групах на семінарському занятті.	написання есе, створення презентацій у PowerPoint.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня та ранньомодерна історія України

Україна у I тис. до н. е. – перших століттях н. е.

Слов'янський етногенез. Давні слов'яни і українці-руси. Письмові свідчення про антів, венедів, склавів. Фінно-угри – північно-східні сусіди давніх слов'ян. Велике слов'янське розселення III-VI ст. Легенда В. Путіна про «Один народ: українці, росіяни, білоруси». Особливості формування білоруського етносу. Цивілізаційні контакти українців-русів з античним світом, Римською імперією.

Виникнення і становлення Русі-України (середина IX – перша половина XIII ст.).

Державність у русів – східних слов'ян: вітчизняна чи імпортована? Сучасний стан спору норманістів і антинорманістів. Становлення Руської імперії. Порівняння з імперією каролінгів (Карла Великого). Приєднання до Русі фінно-угорських земель (європейські землі сучасної Російської Федерації). Процес ослов'янення сучасної центральної Росії. Цивілізаційні впливи норманнів, Хозарського каганату і Візантії на східних слов'ян.

Християнізація Русі. Особливості християнізації фінно-угорських окраїн Русі та її цивілізаційні наслідки. Поширення християнських цінностей.

Місце культури Русі в світовій культурі. Історичне значення Русі-України. Формування місцевих князівських династій. Розпад Руської держави. Володимиро-Суздальське князівство і початок формування на його основі московської держави. Погром Адрієм Боголюбським 1169 р. Києва – вихід на політичну арену слов'янізованих фінно-угрів (так званих «великоросів»). Галицько-Волинське князівство («державна Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII–XIV ст.

Міждержавні зв'язки Русі і Візантії, договори про мир і дружбу. Стосунки Русі з народами Сходу, Північної і Західної Європи. Зовнішня політика Данила Галицького та його наступників.

Монголо-татарська навала. Феномен Олександра Невського і Данила Галицького. Героїзація в РФ Олександра Невського і причини цього явища.

Формування української народності

Поняття народності, етносу, нації. Питання про так звану давньоруську народність. Критика Погодінської теорії походження українського і російського народів. Формування особливостей української мови.

Походження назв «Русь», «Україна». Походження і зміст термінів «Україна-Русь», «Малоросія», «Новоросія». Поява і укріплення назви «Україна» в якості етноніму. Критика міфологеми «Москва – третій Рим».

Характеристика основних ознак української народності. Антропологічна характеристика. Традиційний господарський уклад. Громадські традиції. Обрядовість. Мова. Психологічний тип. Самосвідомість.

Походження і семантика української національної символіки.

XIV – початок XVI ст.). Кримське ханство.

Інкorporація руських удільних князівств до складу Великого князівства Литовського. Литовсько-Руська держава. Політика великих литовських князів та Польського королівства на українських землях. Кривська та Люблінська унії. Європейські тенденції у суспільно-політичному та соціально-економічному розвитку України литовсько-польського періоду (кріпацтво, магдебурзьке право, середньовічні цехи). Включення українських земель в загальноєвропейський історико-культурний процес. Експансія Московії на українські землі у XV – першій половині XVII ст.: війни за «київську спадщину»

половина XVII ст.).

Причини виникнення козацтва. Військово-адміністративний устрій Запорозької Січі. Особливості ментальності козаків. Козацький лицарський кодекс. Формування козацтва як соціального стану. Е.Ляссота і Г.Боплан про українських козаків. Селянсько-козацькі повстання та боротьба козаків з турками і татарами в кінці XVI – першій половині XVII ст. Запорожці у польсько-московській війні наприкінці Смути (1617-1618 рр.) Козаки у Хотинській війні 1621 р. Вплив Тридцятилітньої війни на українську історію. Військове мистецтво козаків. Міжнародне визнання козацтва.

Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.

Причини національно-визвольної революції, її характер, рушійні сили та періодизація. Організація гетьманської держави, її характер. Внутрішньополітичне становище України, боротьба старшинських угруповань за владу.

Різнитя в оцінках постаті Б.Хмельницького. Внутрішня і зовнішня політика гетьманського уряду. Московська експансія і Переяславська рада 1654 року. Історична доля Переяславського договору 1654 р. Міф про «воз'єднання» російського та українського народів та його спростування. Війна України і Росії з Польщею 1654–1656 рр. Віленське перемир'я 1656 р. Зносини Б.Хмельницького зі шведським королем.

Руїна. Наростання внутрішніх суперечностей в українському суспільстві. Соціальна демагогія російського уряду. І.Виговський та його політика. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. Гадяцька угода 1658 р. Розгром російського війська під Конотопом. Розкол Гетьманщини. Чорна рада 1663 р. Варшава, Москва і Стамбул у боротьбі за Україну. 1657- 1665 рр. «Вічний мир» 1686 р. Остаточне закріплення розчленування України.

Війна Івана Мазепи за незалежність 1708-1709 рр. Знищення Батурина. Політика і політичні ідеали гетьмана Івана Мазепи. Міф про зраду І. Мазепи. Як Московія стала Росією? Визвольний похід Пилипа Орлика 1711 р. Пошуки мазепинцями міжнародних комбінацій для визволення України. Західна Європа та Гетьманщина в середині XVII-XVIII ст. Між суспільством і державою: православна церква в Україні наприкінці XVII - у XVIII ст.

Змістовий модуль 2. Українські землі у складі Російської і Австро-Угорської імперій (XVIII – початок XX ст.)

Централізаторська політика російських та австрійських імператорів.

Обмеження влади лівобережних гетьманів. Зміцнення позицій російських воєвод. Скасування гетьманства в Україні. Ліквідація козацьких полків на Лівобережній і Слобідській Україні. Остаточна ліквідація козацької системи управління і козацького війська. Український шляхетський автономізм. Місія Василя Капніста.

Підпорядкування української церкви Московській патріархії. Одержавлення церкви і соціальна закритість духовної верстви.

Слобідська Україна: заселення, адміністративний устрій, управління. Статус Запоріжжя. Ліквідація Запорозької Січі. Соціальна еволюція козацької верстви. Козацтво на Півдні України (1775-1869 рр.).

Утворення намісництв. Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я і Криму до Російської держави. Утворення Новоросійської губернії. Колонізація Південної України. Спростування російського історичного міфу про «Новоросію» як російську територію. «Новоросія» без «новоросів». Історичні віхи Слобідської України: XVII - XVIII ст. Розвінчання міфу про те, що Крим – це «исконно русская земля». Приєднання Правобережної України до Російської держави. Захоплення Галичини і Буковини Австрією. Адміністративний устрій Західної України. Створення Галицької митрополії греко-католицької церкви (1807 р.). Ліквідація уніатської церкви на Правобережній Україні (1839 р.) і Підляшші (1875 р.).

Соціально-економічна та суспільна модернізація України у XIX ст. на поч. XX ст. Українське відродження

Порівняльна характеристика економічного розвитку українських земель у складі Російської та Австрійської імперій у дореформений період. Реформи та їх наслідки. Колоніальний характер економічної політики в Україні. Роль закордонного капіталу в економічному розвитку України. Україна у світовій економіці.

Українське національне відродження XIX ст.: сутність, передумови, періодизація, регіональні особливості. «Історія Русів». Громадсько-політичні рухи на Наддніпрянській Україні першої чверті XIX ст.: масонство, декабристи. Українське питання у їх діяльності. Кирило-Мефодіївське братство – перше політичне товариство українофілів, його склад та програмові документи. Місце України в програмних документах Кирило-Мефодіївців. Значення творчої та громадської діяльності Т. Шевченка для українського національного відродження.

Суспільно-політичне життя на території Західної України. «Руська трійця». «Весна народів» у Європі. Український визвольний рух у контексті загального «слов'янського пробудження». Національна політика російського царизму щодо України. Русифікація системи державного управління, суду, школи, науки. Виникнення українських громад, їх діяльність. Діяльність М. Драгоманова. Братство Тарасівців. Галичина український П'ємонт. Громадська робота «москвофілів» та «народовців». Політизація українського національного руху наприкінці XIX ст. Проект української держави в програмних документах українських політичних партій Західної України та Наддніпрянщини: автономістична та самостійницька перспектива. Микола Міхновський і його «Самостійна Україна». Українське питання в російській Державній Думі. Українська думська громада. Наступ великодержавного шовінізму в період реакції 1907–1914 рр. Політичні партії в умовах реакції. Товариство українських поступовців. Українське церковне відродження.

Змістовий модуль 3. Становлення української державності у XX ст. **Українська революція 1917-1921 рр.**

Український національний рух під час Першої світової війни. Українці як уявлена спільнота. Формування модерної нації. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Суспільно-політичне життя на Наддніпрянщині. Українська центральна рада. Універсали центральної ради. Українське державотворення: від автономії до незалежної держави. Михайло Грушевський. Микола Міхновський. Просвітянський рух. Мілітаризація революційного руху. Українська народна республіка.

Кордони УНР. Питання щодо майбутнього Кубані і українських земель Курщини, Білгородщини та Вороніжчини. УЦР і питання майбутнього Кримського півострова та кримськотатарського народу.

Ультиматум Раднаркомом Центральної Раді. Утворення Донецько-Криворізької республіки, Одеської республіки та Республіки Тавриди як спроба розчленувати і знищити Україну. Перша російсько-українська війна (кін. 1917-поч. 1918 рр.). Українське державотворення проти російського (білого та червоного) централізму. Консервативна держава Гетьмана Павла Скоропадського. Провідники українського війська: Павло

Болбочан, Євген Коновалець, Симон Петлюра. Директорія УНР: український соціалізм.

Друга російсько-українська війна (кін 1918-поч. 1920 рр.). Відмова більшовиків відновлювати Донецько-Криворізьку та Одеську республік vs відновлення Кримської республіки. Кримсько-татарський рух у 1817-1918 рр. Путінська фальсифікація про створення В. Леніним Української РСР та насильне включення до неї т.зв. «Новоросії».

Західноукраїнська народна республіка. Євген Петрушевич. Дмитро Вітовський. Проблема соборності українських земель. Повстансько-партизанський рух. Українська революція 1917-1921 рр. на Запоріжжі. Окупація під виглядом федералізації: советський проєкт на українських землях. Створення СРСР.

Українці в боротьбі з тоталітаризмами

Червоний терор. Голод 1921-1922 рр. Підпільний рух та повстанська боротьба проти радянського централізму. Культурницький спротив. Причини здійснення українізації та її фактична обмеженість. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид української нації. Постравматичний (постголодоморний) синдром. Протидія РФ визнанню Голодомору геноцидом.

Політичні центри української еміграції. Польсько-українські відносини у 1920-1930-х рр. Організація українських націоналістів. Дмитро Донцов. Націоналізм vs нацизм. Карпатоукраїнська державність. Боротьба з угорським тоталітаризмом. Карпатська Січ. Українська проблема на міжнародній арені. Пакт Молотова - Ріббентропа. Акт відновлення Української Державності 30 червня 1941 р. Похідні групи ОУН. Степан Бандера. Ярослав Стецько. Український націоналістичний рух на Наддніпрянщині. Боротьба українських політичних сил з нацизмом. Українська повстанська армія: боротьба на двох фронтах. Польськоукраїнський конфлікт. Український визвольний рух та європейські національні рухи Опору. Українці в збройних силах країн антигітлерівської коаліції. Українська головна визвольна рада. Проблема колабораціонізму під час Другої світової війни. Голод 1946-1947 рр.

Боротьба за незалежність в умовах «Холодної війни»

Становлення післявоєнних кордонів України. Приєднання Криму до складу УРСР. Московський міф про створення Й. Сталіним сучасної України. Масове переселення українців з Польщі та поляків з України у 1944-1947 рр. Післявоєнна русифікація України. Донбас та Південь України. Русифікація освіти, у т.ч. вищої школи.

Українська політична антирадянська еміграція. Боротьба УПА проти радянського тоталітаризму у післявоєнні роки. Спільні акції українських та польських націоналістів. Українці – учасники та організатори повстань у таборах ГУЛАГу. Рух шестидесятників. Антибільшовицький блок народів.

Українські підпільні антирадянські організації. Левко Лук'яненко. Правозахисники та дисиденти. Справа історика Валентина Мороза. Василь Стус. Операція КДБ «Блок» проти української інтелігенції. Спецслужби СРСР проти українського дисидентського руху. Українська Гельсінська спілка. Боротьба за повернення кримських татар. Генерал Петро Григоренко. Русифікація в Україні й боротьба за збереження української мови. Микола Береславський.

Розпад СРСР. Проголошення незалежності України.

Криза радянської системи. Святкування 500-річчя козацтва. Культурницький спротив: фестиваль «Червона Рута». Багатопартійна система в Україні. Народний рух України. Вячеслав Чорновіл. Українська республіканська партія. Українські парамілітарні організації. Зиновій Красівський. Анатолій Lupinіc. Декларація про державний суверенітет України. Вуличні протести. Страйки шахтарів. Революція на граніті. Спілка української незалежної молоді. ДКНС. Українці на барикадах Москви. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня. Розпад СРСР.

Змістовий модуль 4. Незалежна Україна

Становлення української незалежної держави та спроби російського реваншу в Україні.

Міжнародне визнання незалежної української держави. Створення Збройних сил. Президент Леонід Кравчук. Спроби реанімувати СРСР через оновлений Союзний договір. Союз незалежних держав. Кримська криза та загроза сепаратизму. Російська присутність у Криму як фактор політичної нестабільності. Українські аргонавти: участь добровольчих підрозділів у воєнних кампаніях в Придністров'ї та на Кавказі. Дмитро Корчинський. Ігор Мазур. Дестабілізація політичного простору України. «Кольчужна» криза. Леонід Кучма. Поглиблення російських впливів на вище керівництво України. Віктор Ющенко. Юлія Тимошенко. Помаранчева революція. Боротьба за історичну пам'ять. «П'ята колона»: проросійські політичні партії та громадські організації. Євромайдан. Революція Гідності..

Розбудова української держави та євроінтеграційні процеси.

Основні тенденції соціально-економічного та культурного розвитку України на зламі ХХ-ХХІ ст. Демографічні виклики. Українська діаспора. Геополітичне становище України на сучасному етапі. Діяльність в рамках ООН. Курс на європейську інтеграцію. Створення зони вільної торгівлі. Україна – НАТО. ГУУАМ. Рада Європи. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. Парламентська асамблея ради Європи. Томос про автокефалію. Спроби Росії реанімувати СРСР: ЄС та ЄП. Паралельний шлях: проєкт Інтермаріум. Балто-Чорноморська вісь. Угода про асоціацію з ЄС. Україна – кандидат до ЄС.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

Новітня російсько-українська війна.

Участь російських спецслужб в подіях Революції Гідності. Окупація та анексія Автономної республіки Крим. Гаряча фаза гібридної війни (2014- 2015 рр.). Бої за Іловайськ, Дебальцеве й Донецький аеропорт. Участь регулярних підрозділів ЗС РФ у війні на Донеччині та Луганщині. Мінський протокол. Нормандський формат. Боротьба України з російською агресією на міжнародній арені. Нова українська армія. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Повномасштабне вторгнення Росії. Людський вимір війни: злочини російських військових проти цивільних громадян та військовополонених. Тотальне знищення міст й інших населених пунктів в Україні. Рашизм. Оборона України. Бої за Київ та Північ України. Трагедія південних областей. Оборона Харкова. Окупаційний російський режим й проблема колабораціонізму. Втрати культурно-історичної спадщини України. Бої на Донецькому й Луганському напрямках. Оборона Маріуполя. Україна і світ у боротьбі проти рашизму.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема. Україна у I тис. до н. е. – перших століттях н. е	2	...	щотижня
Семінарське заняття 1	Тема. Русь-Україна на арені середньовічної Європи	2		щотижня
Лекція 2	Тема. Київоруська держава	2	...	щотижня
Семінарське заняття 2	Тема. Литовсько-польський період в історії України	2		щотижня
Лекція 3	Тема. Формування української народності	2	...	щотижня
Семінарське заняття 3	Тема. Козацька революція сер. XVII ст.	2		щотижня
Лекція 4	Тема. Українські землі як поле колонізаційних проєктів	2	...	щотижня
Семінарське заняття 4	Тема. Доба Руїни	2		щотижня
Лекція 5	Тема. Формування українського територіального простору	2	...	щотижня
Семінарське заняття 5	Тема. Міф про «Новоросію»	2		щотижня
Лекція 6	Тема. Українські землі під час «Весни народів»	2	...	щотижня
Семінарське заняття 6	Тема. Суспільно-політичні рухи на Наддніпрянщині у XIX ст.	2		щотижня
Лекція 7	Тема. Національне відродження на Наддніпрянщині на поч. XX ст.	2	...	щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

Семінарське заняття 7	Тема. Політичні процеси на Західноукраїнських землях у др. пол. XIX ст.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 8	Тема. Українське державотворення доби революції (1917-1921 рр.)	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 8	Тема. Українська революція 1917-1921 рр.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 9	Тема. Боротьба з тоталітарними режимами	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 9	Тема. Голодомори в Україні	2		<i>щотижня</i>
Лекція 10	Тема. Боротьба за незалежність під час «Холодної війни»	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 10	Тема. Український визвольний рух середини – другої половини XX ст.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 11-12	Тема. Від кризи радянської системи до української незалежності	4	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 11	Тема. Україна у посттоталітарному просторі	2		<i>щотижня</i>
Лекція 13	Тема. Становлення української держави	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 12-13	Тема. Виклики сучасної України	4		<i>щотижня</i>
Лекція 14	Тема. Україна на геополітичній шахівниці світу	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 14	Тема. Російсько-українська війна (2014-2024 рр.).	2		<i>щотижня</i>
Лекція 15	Тема. Російсько-українська війна	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 15	Тема. Російсько-українська війна (2014-2024 рр.).	2		<i>щотижня</i>

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №2	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №3	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №4	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №5	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №6	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №7	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №8	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №9	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №10	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №11	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №12	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №13	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

	задача.			
Семінарське заняття №14	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №15	колоквиум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
	Практичне завдання	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Бойко О. Д. Новітня історія України 2014–2019. Київ : Альма-матер, 2020. 160 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2021. 432 с.
3. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI–XVII ст.). Київ : АРІЙ, 2020. 368 с.
4. Каганов Ю. О. Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя : Інтер-М, 2019. 432 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0014701> (дата звернення: 22.08.2024).
5. Турченко Ф., Каганов Ю., Турченко Г. Історія України (1914–1945) : підручник для здобувачів навчального ступеня бакалавра. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 368 с.
6. Боева С. Ю., Бузань В. Ю., Кізлова А. А. та ін. Україна в контексті історичного розвитку Європи : підручник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / за ред. С. О. Костилюєвої. Київ : Арт Економі, 2021. 304 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/62bb06be-5af6-41cc-b09f-41f0ae3f0b21> (дата звернення: 23.08.2024).

Додаткова:

1. Винницький М. Український Майдан, російська війна. Хроніка та аналіз Революції Гідності. 2021. Львів : Видавництво Старого Лева. 560 с.
2. Денисенко В. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 878 с.
3. Ричка В. М. Війна пам'ятей. Змагання за спадщину Київської Русі. Київ : Парлам. вид-во, 2021. 416 с.
4. Стяжкіна О. Рокада: чотири нариси Другої світової війни. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2020. 272 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Stiazhkina_Olena/Rokada_chotyry_narysy_z_istorii_Druhoi_svitovoi.pdf? (дата звернення: 12.02.2022).
5. Турченко Ф. Микола Міхновський: «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна...». Київ : Парламентське видавництво, 2020. 432 с.
6. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 592 с.
7. Turchenko H., Turchenko F. How the South United Ukraine (the End of the XVIIIth – the Beginning of the XXth centuries). *Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk*. 2021. № 21. С. 31–40.

Інформаційні ресурси

1. Державна архівна служба України : міжархівний пошуковий портал. URL: <https://archives.gov.ua/en/>
2. Вир історії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tITNMAAZfxo>
3. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua>
4. «Локальна історія». Мультимедійна онлайн-платформа про минуле та сучасне України. URL: <https://localhistory.org.ua>
5. Україна модерна: міжнародний інтелектуальний часопис. URL: <http://uamoderna.com/>
6. Український воєнно-історичний портал. URL: <http://www.milua.org/>
7. Historical content. URL: <https://historiana.eu>
8. Historians. URL: <http://www.historians.in.ua>
9. Zaporizhzhia Historical Review. URL: <https://istznu.org/index.php/journal>.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять – надсилання одного з питань лекції/семінару на пошту викладача.

Політика академічної доброчесності

Перевірка на академічну доброчесність буде здійснюватися програмним забезпеченням, наданим ЗНУ. У разі виявлення академічного плагіату студент зобов'язаний написати доповідну записку на ім'я завідувача кафедри з поясненням причин вчинення такого проступку; робота студента повертається на повторне виконання; студент направляє на курс з академічної доброчесності.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Результати, отримані здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти з історії України враховуються в межах кількості кредитів/годин неформальної/інформальної освіти.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.